

КРАМАРЕНКО Тетяна Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
(м. Дніпро, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО ДІАЛОГУ

За постіндустріальної доби, що настала, Інтернет та індустрія інформаційно-комунікаційних технологій стрімко увійшли у наше життя і органічно доповнили практично всі сфери людської діяльності, зокрема педагогічну. Під їхнім потужним впливом усе нині стає «новим» – економіка, політика, наука, освіта, відбувається переорієнтація суспільної свідомості на необхідність оволодіння новими формами, культурою професійної комунікації як частиною універсальної культури, що характеризує рівень розвитку сучасного суспільства. Глобальні інформаційні мережі настільки органічно вплелися в життя сучасної цивілізації, що обійтися без них уже неможливо.

Щодо інформаційної технології, то Закон України «Про національну програму інформатизації» (від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР) визначає її як «цілеспрямовану організовану сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування».

Одним з аспектів нашого дослідження є вивчення феномену «інформаційно-комунікаційні технології» як рушійної сили реалізації всіх стратегічних напрямків, окреслених Болонською конвенцією. Їх адекватне використання у навчальному процесі є передумовою підвищення якості навчальних послуг, розширення їх можливостей, творчої реалізації

особистості у навчальній діяльності. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті через їх потенціал сприяють реалізації таких дидактичних завдань: підвищення якості освіти на основі взаємозв'язку загальнодидактичних принципів самостійності, активності і систематичності; розширення можливостей для безперервної освіти на основі реалізації принципів послідовності, наступності та доступності; забезпечення адекватного рівня підготовки педагогів для роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями; вдосконалення змісту навчання з урахуванням взаємодії загально-дидактичних принципів, охоплюючи принцип науковості, наочності, доступності, зв'язку теорії з практикою; постійне вдосконалення дидактичного забезпечення навчального процесу.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що науковці по-різному підходять до тлумачення досліджуваного феномену. *Інформаційно-комунікаційні технології* (ІКТ), включаючи комп'ютер як засіб управління навчально-пізнавальною діяльністю, являють собою сукупність комп'ютерно-орієнтованих методів, засобів та організаційних форм навчання. Разом із терміном «інформаційно-комунікаційні технології» використовується термін «*комп'ютерно-орієнтовані технології*». ІКТ розглядають як: засіб реалізації поставлених глобальних завдань реформування вищої освіти, «особистісного розвитку людини та розкриття її потенціалу.....» ; інформаційні технології на базі персональних комп'ютерів, комп'ютерних мереж і засобів зв'язку, для яких є властивою наявність сприятливого середовища роботи користувача; «методологію і технологію навчально-виховного процесу з використанням новітніх електронних засобів навчання, і, в першу чергу, ЕОМ»; «сукупність програмних, технічних, комп'ютерних і комунікаційних засобів, способів і новаторських методів їхнього застосування для забезпечення високої ефективності й інформатизації освітнього процесу»; систему методів і способів вводу, обробки, збереження, виводу, пошуку та передачі інформації в комп'ютерних мережах. Підкреслимо наявність у назві цього поняття тісного зв'язку

термінів «комунікація» та «інформація», що характеризує подвійний характер технології – інформаційний зміст (інформаційне середовище) та комунікативні можливості (засіб зв'язку). Цю технологію науковці характеризують як *предметно і комунікативно спрямоване навчальне середовище*, включене у навчальну діяльність.

Розглянемо завдання щодо засобів сучасних інформаційних технологій навчання:

- інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу, підвищення його ефективності та якості;
- побудова відкритої системи освіти, що забезпечує кожній дитині і дорослому власну траєкторію самоосвіти;
- системна інтеграція предметних галузей знань;
- розвиток творчого потенціалу тих, хто навчається, його здатності до комунікативних дій;
- розвиток умінь експериментально-дослідної діяльності та культури навчальної діяльності;
- формування інформаційної культури тих, хто навчається;
- реалізація соціального замовлення, обумовленого інформатизацією сучасного суспільства.

Отже, електронне середовище створює умови для автономної, індивідуально-кооперативної, спільної діяльності студентів, сприяючи формуванню культури професійного діалогу, особистісному, комунікативному саморозвитку. Важливим елементом навчання в електронному середовищі стає правильний вибір форм і методів навчання, засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Основними факторами, що стимулюють активність діалогу в електронному середовищі, є особиста мотивація студентів, специфіка педагогічного дискурсу в електронному середовищі, характер взаємодії між студентом і викладачем, методичне забезпечення й організаційна підтримка, технічне забезпечення (доступ до Інтернет, швидкість підключення), рівень сформованості навичок викладачів

та студентів щодо послугування інформаційно-комунікаційними технологіями.

Виходимо з того, що ефективне застосування ІКТ у навчальному процесі можливе лише у тому випадку, коли відповідні технології не є певною надбудовою до існуючої системи навчання, а обґрунтовано і гармонійно інтегруються у цей процес, забезпечуючи нові можливості і викладачам, і студентам.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що використання інформаційно-комунікаційних технологій відкриває такі нові перспективи організації професійного навчання майбутніх фахівців з метою формування культури професійного діалогу:

- поєднання логічного та образного способів засвоєння інформації, що сприяє підвищенню ефективності організації професійного діалогу;
- можливість гармонійного поєднання вивчення фахових дисциплін та іноземної мови, що сприяє формуванню культури професійного діалогу;
- активізація та індивідуалізація навчального процесу;
- глобалізація інформаційних систем сприяє формуванню професійного діалогу та спрощує процес міжкультурного діалогу